Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

20.9.2023

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

VIITE Asiantuntijalausuntopyyntö Itämeren kalastuskiintiöistä 2023 (E 30/2023 vp)

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto Suomen kannasta koskien Itämeren kalastusmahdollisuuksia vuonna 2023

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousministeriön laatimaan perusmuistioon (EU/1055/2023-MMM-3) Suomen kannasta. SVK esittää lohta, silakkaa ja meritaimenta koskien lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA, VALTIONEUVOSTON KANTA

Peruskanta

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2024 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävää enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

Suomi kannattaa ICES:n neuvon perusteella vuodeksi 2024 ratkaisua, joka perustuu vuosiksi 2022 ja 2023 tehtyjen lohen kalastusta koskevien kalastusrajoitusten jatkamiseen sekä lohenkalastuksen ajalliseen ja alueelliseen täsmäsäätelyyn Ljungan-joen lohikannan nopean elpymisen tukemiseksi. Täsmäsäätelytoimenpiteiden tulee kohdella kaupallistaja vapaa-ajankalastusta tasapuolisesti.
Komission ehdotuksen mukaisen osa-alueiden 29N ja 30 lohenkalastuksen kieltämisen aiheuttamat vakavat kielteiset vaikutukset kaupalliselle ja vapaa-ajan kalastukselle olisivat kohtuuttomat

verrattaessa niitä kalastuskiellon hyvin rajallisiin ja epävarmoihin myönteisiin vaikutuksiin Ljungan-joen lohikantaan.

Suomi katsoo, että vuoden 2024 TAC kaupalliselle kalastukselle asetettaisiin 50 000 loheksi siten, että Pohjoisella Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti. Suomi katsoo, että TAC olisi laskettava 50 000 loheen komission esittämästä 53 967 lohesta, jotta otettaisiin huomioon lohen heikko nousu Tornion- ja Simojokeen vuonna 2023. Lisäksi pyritään siihen, että vuoden 2023 ratkaisun tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta.

Suomi kannattaa lisäksi teknisten kalastussääntöjen jatkamista. Niihin kuuluvat siimojen käyttökielto kaupallisessa kalastuksessa neljän merimailin ulkopuolella Suomenlahtea lukuun ottamatta, enintään yhden eväleikatun lohen pitämisen vapaa-ajankalastajaa ja päivää kohden Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella sekä kaiken lohen vapaa-ajankalastuksessa saadun kalan maihin tuominen kokonaisena. Leveyspiirin 59°30´N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohen vapaa-ajankalastusta ei rajoitettaisi EU-säännöksin.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta ja että lohenkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan. Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohen monivuotinen suunnitelma. Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen TAC

Suomi kannattaa Suomenlahden lohen TAC:n vahvistamista tieteellisen neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti siten, että kiintiö olisi 10 444 (kuluvana vuonna 9 455) lohta.

Pohjanlahden silakan TAC

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin kutukannan kokoon suhteutetun alarajan ja pistearvon välillä siten, että TAC olisi 48 824–63 049 tonnia (39–21 %:n vähennys vuoden 2023 TAC:sta 80 047 tonnia).

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että Pohjanlahden silakkakannan tieteellisen neuvon tueksi on varattava riittävät resurssit, jotta neuvon laatua pystytään parantamaan.

Suomi katsoo, että komission ehdotus silakan kohdennetun kalastuksen kieltämiseksi on suhteeton ja ristiriidassa tieteellisen neuvon kanssa.

Meritaimen

Suomi kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuskieltoa jatketaan myös vuonna 2024 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoilta mitattuna.

Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara

Suomi on neuvotteluprosessin aikana valmis hyväksymään ja valmistelemaan oma-aloitteisesti sellaisia ratkaisuja (esim. kalastuksen ajallisia ja alueellisia rajoituksia), jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävän kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat

tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ja Suomen tavoitteiden edistämiseksi neuvostossa.

VAPAA-AJANKALASTAJIEN NÄKEMYKSET

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC

SVK toteaa, että mikäli lohen merikalastus sallittaisiin ICES:n ja komission ehdottamalla tavalla vain Perämerellä, lopettaisi se käytännössä suomalaisten merellä harjoittaman kansallisesti arvokkaan lohen vapaa-ajankalastuksen. Onkin erittäin tärkeää, että Suomi ajaa vapaa-ajankalastuksen mahdollisuuksien puolustamista yhtä aikaa kaupallisen kalastuksen kanssa ja tunnistaa myös niiden osin erilaiset tarpeet.
SVK huomauttaakin, ettei vuosina 2022–2023 käytössä olleita kalastusmahdollisuuksia voi pitää riittävinä, vaan ne ovat rajoittaneet lohen vapaa-ajankalastusta tarpeettomasti. SVK:n alkuvuodesta julkaiseman Merilohen uistelu Suomessa vuonna 2022 -selvityksen mukaan uudet ajalliset ja alueelliset rajoitukset vähensivät joka toisen venekunnan kalastuksen määrää.

- Selvityksestä saatiin tuoretta tietoa myös uistelun saalismääristä ja arvosta. Vuonna 2022 saatiin mereltä uistelemalla 850 mitallista lohta (vrt. nousulohimäärä Tornionjokeen 52 000 lohta). Saalis oli neljänneksen vähemmän kuin vastaavassa selvityksessä vuonna 2017, jolloin Tornionjokeen nousi 41 000 lohta.
- Viime vuonna yhden lohen hinnaksi muodostui välittömät uistelukulut huomioon ottaen 1 150 €, joka tekee kokonaissaaliin arvoksi lähes miljoona euroa. Yksi venekunta käytti rahaa lohen uisteluun keskimäärin noin 3100 euroa, mikä oli 11 % vähemmän kuin vuonna 2017.
- Uistelukaluston arvo oli keskimäärin lähes 40 000 €, yhteisarvoltaan noin 5,4 miljoonaa €.

Jotta uistelun edellytykset säilyisivät Itämerellä jatkossa kalastuksellisesti mielekkäänä (lohikantojen hyvinvointia unohtamatta), on SVK:lla yhteinen kannanotto Euroopan Vapaa-ajankalastajien (EAA, European Anglers Alliance) Itämeren lohenkalastusmahdollisuuksista vuonna 2024. Sen keskeisimpiä esityksiä suoraan kalastussäädöksiä koskien ovat:

- **Lohen vapaa-ajankalastuksen salliminen kansallisin säädöksin Pohjanlahdella** (osa-alueet 29N-31), ml. ilman tarpeetonta 4 nm pyyntialuesäätelyä.
- **Yhden lohen** (pl. vastakuteneet) **päiväkiintiö pääaltaalla** (osa-alueet 22-29S)
    - Huomio: Komissio ehdottaa, että vastaavalla tavalla sallittaisiin jatkossa vain rasvaeväleikatun lohen ottaminen saaliiksi myös Ahvenanmerellä ja Pohjanlahdella (osa-alueet 29N-30), Näillä alueilla vain joka kolmas tai neljäs lohista on rasvaeväleikattuja. Lisäksi yhden lohen (leikattu tai ei) saamiseen tarvitaan SVK:n selvityksen mukaan neljä vuorokautta, joten lohen vapaa-ajankalastuksen jatkamisen mielekkyys loppuisi kokonaan.
    - Huomio: talvikkolohien mukaan lasku kiintiöön ongelma myös Suomessa (selvityksen mukaan joka kuudes vapautettu mitallinen lohi oli talvikko vuonna 2022), jos jatkossakin on sallittua ottaa saaliiksi vain rasvaeväleikattuja lohia 4 nm ulkopuolella ja sen sisäpuolellakin syys-huhtikuussa.
- **Kaikkien kalojen kokonaisena maihin tuomisen rajaaminen koskemaan vain lohta ja meritaimenta**.
    - Huomio: Nykyisin huonosti muotoiltu ja siten epätietoisuutta aiheuttava kirjaus.

SVK ilmaisee lisäksi huolensa siitä, että onko Suomen kantaan kirjattu kaupallisen kalastuksen 50 000 lohen kiintiö riittävä ja varovaisuusperiaatteen mukainen toimenpide, ottaen huomioon

Tornionjokeen tänä vuonna nousseiden lohien pienen (20 000 kpl) määrän sekä nousulohien määrän putoamisen 79 prosentilla vain kahdessa vuodessa.

Suomenlahden lohen TAC

Suomenlahtea koskevassa ICES:n neuvossa todetaan, mikä on jätetty perusmuistiosta pois, että kaiken luontaisiin lohiin kohdistuvan kalastuskuolevuuden tulisi olla mahdollisimman alhainen. **SVK:n mukaan Suomen tulee edistää toimia, joilla erityisesti lohen kaupallista kalastusta kohdennetaan Suomenlahdella istutettuun eli rasvaeväleikattuun loheen.** Käytännön toimenpiteenä tulisi pyyntiä ohjata pois esimerkiksi Kymijoen suulta, jonne Suomen puolen villeistä lohista iso osa pyrkii.

Pohjanlahden silakan TAC

SVK kannattaa selvää kiintiön alentamista. Silakkakannan kehityksen ja komission ehdotuksen tulisi havahduttaa kaikki tahot ymmärtämään, että Itämeren ekosysteemin tila, kalakannat mukaan lukien, on negatiivisessa kehityskierteessä. Kalatalouden ollessa täysin riippuvainen niiden kunnosta, tulee kalastuksen kestävyyteen kiinnittää aiempaa enemmän huomiota ja tarttua vaikuttaviin toimenpiteisiin Itämeren, sen kalakantojen ja kalastuksen jatkuvuuden turvaamiseksi.

SVK myös muistuttaa, että suomalaiset syövät vuosittain keskimäärin vain 290 grammaa kaupallisesti pyydettyä silakkaa. **Yhdessä silakkakantojen vahvistamisen kanssa tulee aktiivisesti etsiä keinoja silakan ruokakäytön lisäämiseksi.**

Meritaimen

SVK kannattaa meritaimenen kaupallisen kalastusrajoituksen kautta toteutettavaa lohen salakalastuksen estämisen jatkamista. **SVK esittää, että Suomen tulee lisäksi kannattaa ICES:n neuvoa elinympäristöjen kunnostamisesta ja vaellusesteiden poistamisesta sekä neuvon mukaisia toimia meritaimenen sivusaaliskuolleisuuden vähentämiseksi, erityisesti rannikon verkkokalastuksen lisäsäätelyllä.**

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Olli Saari
toiminnanjohtaja